

Fotografie

Jan Kolařík ❖ kolarj29@fel.cvut.cz

Fotografie je s námi již bezmála 200 let, ale ještě nikdy nebyla tak všudypřítomná, jako je dnes. Nějakou formu fotoaparátu v sobě má každý mobilní telefon, počítač, tablet, přehrávač hudby. Nedávno jsem narazil na jeden zajímavý článek spekulující nad tím, kolik fotografií vlastně lidstvo doposud pořídilo – a většina odhadů se pohybuje kolem čísla 3,5 bilionu – a to už je číslo pro nás jen těžko představitelné. Zajímavý je i fakt, že dnes vznikne každé dvě minuty tolik fotografií, kolik pořídilo lidstvo za celé 19. století.

Ještě před pár lety končila naprostá většina fotografií v soukromých archivech jejich autorů a přístup k nim měly pouze úzké kruhy lidí, především jejich rodiny nebo známí. S rozvojem rychlého internetu a velkých datových úložišť se ale chování lidí mění a nezanedbatelná část obrázků je veřejně přístupná. Podle statistik z loňského roku končí 20 % všech fotografií na sociální síti Facebook. A jelikož Facebook ani v nejmenším nereprezentuje celý internet, množství fotografií vystavených online bude ještě mnohem vyšší. Bohužel nelze přesně zjistit podíl, jaký představují fotografie zcela veřejné – ale i kdyby to byla jen třetina ze sdílených fotografií, výsledné číslo bude neuvěřitelné. V roce 2011 lidstvo vyfotografovalo 380 miliard obrázků. Za již zmíněného předpokladu by počet veřejných fotografií na Facebooku činil miliard 25. Pro srovnání: 25 miliard je celkový počet všech fotografií vzniklých za rok 1980.

Tento vývoj může mít jedno obrovské využití v budoucnosti, o kterém se málo mluví. Když se dnes chceme dozvědět něco z historie, často jediné dostupné informace, ze kterých můžeme čerpat, se nacházejí v oficiálních materiálech – a tam jsou zkráceny pohledem jejich zapisovatele. Stejně tak je to s fotografiemi. Ještě před patnácti lety byly veřejně dostupné prakticky pouze fotografie „významných událostí“. Fotografie pořízené právě za účelem, aby něco dochovaly. Fotografie pořízené profesionály. Fotografie často „přikrášlující“ realitu.

Nic však není lepším odrazem doby, než právě amatérské fotografie, které byly pořízeny za jiným účelem, než pro jaké je historik používá. A nikdy nebylo snazší se k takovým fotografiím dostat. Navíc čím více takových fotografií má historik k dispozici, tím přesnější odraz doby může získat. Pokud nedojde k nějaké nepředvídatelné přírodní katastrofě, budoucí generace toho o nás budou vědět možná více, než toho o sobě víme teď.

Nebo si představme následující scénář: Chci se podívat, jak vypadalo nějaké místo ve městě před dvaceti lety. Pravděpodobnost, že někdo toto místo v té době vyfotografoval, může být celkem velká, ale tato fotografie bude nejspíše ukryta v soukromém rodinném fotoalbu někoho neznámého; pro nás bude tedy její existence bezpředmětná. Zato s dnešními technickými vymoženostmi bude vyšší jak pravděpodobnost, že ono místo bylo vyfotografováno, tak pravděpodobnost, že fotografii budu moci snadno dohledat.

20. století přineslo mnoho vizí toho, jak by svět mohl vypadat po roce 2000. Žádné prázdniny na Měsíci se však nekonají a namísto toho se objevila velká řada revolučních vynálezů, které nikdo nečekal – a myslím si, že přinášejí i více užitku, než zmiňované trávení prázdnin na Měsíci. Jedním z nich je bezesporu aplikace Google Earth. A podle mého názoru je to i jeden z nejvýznamnějších vynálezů „nultých“ let 21. století. Díky němu si můžeme bezplatně prohlédnout, jak vypadá libovolné zákoutí v kterékoli části světa. Nebo vypadalo. Úplně nejlepší je, že vystavit podrobnější fotografie konkrétních míst tu může každý, počáteční podmínky jsou tedy pro všechny rovnocenné. Tím vzrůstá šance, že při virtuálním prozkoumávání nějakého vzdáleného města náhodou narazíme na zajímavé místo, o němž se například běžné cestovatelské publikace nezmiňují.

Samozřejmě s nárůstem takto veřejně dostupných fotografií roste i riziko, že někdo přijde se způsobem, jak toho všeho zneužít. Avšak stále větší dostupnost fotoaparátů přináší hlavně pozitiva a blízkou budoucnost těším, protože Google Earth je teprve začátek.